

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/134/2021
Identifikačné číslo spisu:	7810202273
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7810202273.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne F. A., bývajúcej v T., Z. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Alexandrom Milkom, so sídlom v Rožňave, Cyrila a Metoda 4, proti žalovanej JUDr. S. X., bývajúcej v T., J. A. 1, zastúpenej advokátkou JUDr. Slávkou Kováčovou, so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, o vylúčenie vecí z exekúcie, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 25C/20/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 2. decembra 2020, č. k. 1Co/7/2020 - 404, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 8. októbra 2015 č. k. 25C/20/2011-167 zamietol žalobu, ktorou sa pôvodný žalobca (nebohý O. A.) domáhal vylúčenia nehnuteľností z exekúcie sp. zn. Ex 11/09 vedenej súdnym exekútorom JUDr. Juditou Jakobejovou, ktoré sú v jeho výlučnom vlastníctve. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobca v konaní nepreukázal, že by mal také právo k nehnuteľnosti, ktorú žiadal vylúčiť z exekúcie, ktoré by toto vylúčenie odôvodňovalo.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 29. marca 2017 sp. zn. 1Co/151/2016 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Konštatoval, že z obsahu spisu je zrejmé, že v odvolacom konaní nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod práv o ktorých sa koná, lebo ako vyplýva z LV č. XXXX nehnuteľnosti a to parcely KN-C XXXX/X a KN-C XXXX/X, kat. úz. T. a na nich postavený rodinný dom súp. č. XXX nadobudla na základe kúpnych zmlúv F. A.. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd postupom podľa § 80 ods. 1, 2 CSP (uznesením zo dňa 15. februára 2017) pripustil, aby do konania namiesto predchádzajúcich právnych nástupcov pôvodného žalobcu (o pokračovaní s ktorými rozhodol

uznesením zo dňa 6. decembra 2016) vstúpila do konania ako žalobkyňa F. A..

2.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci vo vzťahu k právnomu predchodcovi žalobkyne, ak dospel k záveru, že vecné bremeno nie je dôvodom na úspešné vylúčenie veci z exekúcie, ktorý následne aj správne právne posúdil. Konštatoval, že keďže počas odvolacieho konania došlo k zmene účasti na strane žalobcu, úlohou súdu prvej inštancie bude posúdiť dôvodnosť žalobného návrhu na vylúčenie veci z exekúcie podľa § 55 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z. z. a za tým účelom posúdiť platnosť jednotlivých právnych úkonov a to kúpnych zmlúv uzatvorených právnym predchodcom žalobkyne registrovaných pod č. V XXXX/XX a V XXXX/XX, ako aj platnosť dohody o vrátení daru zo dňa 16. októbra 2013 uzatvorenej medzi pôvodným žalobcom O. A. a jeho synom B. A. (č. l. 135) s § 47 ods. 1 písm. b/ zák. č. 233/1995 Z. z. v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 12. septembra 2019 č. k. 25C/20/2011-352 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

3.1. Vec právne posúdil s poukazom na § 37 ods. 2, § 39 Občianskeho zákonníka, § 169, § 170, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP

3.2. Pri rozhodovaní v prvom rade posudzoval úkon právneho predchodcu žalobkyne O. A. vrátenie daru zo dňa 20. decembra 2008, t. j. nehnuteľnosti, ktoré daroval svojmu synovi. Na základe tohto úkonu O. A. požadoval od svojho syna vrátenie predmetu daru darovaného Darovacou zmluvou zo dňa 19. decembra 2002 a to vrátenie spoluvlastníckeho podielu 1 k nehnuteľnostiam vedených na LV č. XXXX, parc. č. KN XXXX/X, zastavaná plocha o výmere 568 m², parc. KN č. XXXX/X, záhrady o výmere 683 m², ako aj rodinného domu č. súp. XXX na parcele č. KN XXXX/X. Mal za to, že uvedené nehnuteľnosti O. daroval svojmu synovi Darovacou zmluvou z 19. decembra 2002 v podiele 1 (č. l. 147, 148 spisu). Právny predchodca žalobkyne pri úkone vrátenia daru ale opomenul, že Darovacou zmluvou spísanou formou Notárskej zápisnice dňa 1. marca 2004, ktorej vklad bol povolený 26. marca 2004 pod č. V XXX/XX, v ktorý deň nastali i právne účinky vkladu, obdarovaný B. A. daroval O. A. (pôvodnému darcovi z roku 2002), t. j. svojmu otcovi podiel 3 nehnuteľností, ktoré sú uvedené v bode 1 darovacej zmluvy, t. j. nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX a to parcely č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie, parc. č. XXXX/X záhrady, ako aj domu č. súp. XXX na parc. č. XXXX/X, čiže nehnuteľností, ktoré boli predmetom daru v roku 2002. V decembri 2008 teda B. A. nebol spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností v 1, keďže v podiele 3 už boli O. A. darované v roku 2004. Z uvedeného dôvodu Dohoda o vrátení predmetu daru zo dňa 16. októbra 2013, na základe ktorej O. A. požadoval vrátenie spoluvlastníckeho podielu k predmetným nehnuteľnostiam vo výške 1 k celku (č. l. 135 spisu) nemohla byť podkladom pre uzavretie zmieru, na základe ktorého sa B. A. zaviazal vrátiť O. A. do 31. mája 2012 predmet daru a to spoluvlastnícky podiel v 1 k uvedeným nehnuteľnostiam, ktorý zmier strán sporu vedenom na Okresnom súde Košice-okolie, pod sp. zn. 17C/42/2011 súd uznesením zo dňa 28. marca 2012 neschválil, nakoľko žalovaný nebol spoluvlastníkom podielu v 1 predmetných nehnuteľností, čo bolo v rozpore s právnymi predpismi, aby bola niekomu stanovená povinnosť plnenia vo väčšom rozsahu, než má.

3.3. Prvoinštančný súd tak uzavrel, že právny úkon zo strany právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 20. decembra 2008 je neplatný podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže jeho predmetom je nemožné plnenie, čo v danom prípade znamená počiatočnú právnu nemožnosť plnenia, nakoľko predmet plnenia je neuskutočniteľný v dôsledku právnej prekážky existujúcej v dobe, kedy sa právny úkon vykonal. Keďže počiatočná nemožnosť plnenia robí daný právny úkon absolútne neplatný, v čase upovedomenia o začatí exekúcie zo dňa 26. augusta 2009 súdnej exekútorky JUDr. Jakobejovej, sp. zn. EX 772/09, ktorým upovedomením sa začalo exekučné konanie dňa 11. augusta 2009 a to všetkými spôsobmi podľa zák. č. 233/95 Z. z. exekučného poriadku, povinný bol spoluvlastníkom 1 vyššie uvedených nehnuteľností. Na základe vyššie uvedeného upovedomenia bol povinný upozornený a exekútorka mu vyslovene zakázala nakladať s majetkom, ktorý podľa exekučného poriadku podlieha exekúcii, okrem nakladania za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie. Súčasne bol upozornený, že všetky jeho právne úkony, ktorými budú porušené povinnosti uložené uvedeným upovedomením budú absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka v platnom znení.

3.4. Ďalej konštatoval, že keďže vrátenie daru zo dňa 20. decembra 2008 je absolútne neplatným

právnym úkonom a povinnému na základe upovedomenia o začatí exekúcie zo dňa 26. augusta 2009 bola uložená povinnosť zákazu nakladať s majetkom, ktorého bol spoluvlastníkom, t. j. v podiele 1 pod sankciou neplatnosti, aj ďalšie právne úkony, ktoré povinný realizoval a to tak dohodu, resp. jej dodatok zo dňa 11. decembra 2013, na základe ktorej vrátil otcovi spoluvlastnícky podiel 1 k celku k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, a to parc. č. XXXX/X, parc. č. XXXX/X dom súp. č. XXX, na základe ktorej sa O. A. stal výlučným vlastníkom nehnuteľností, ako aj následný predaj týchto nehnuteľností na základe kúpnych zmlúv V-XXXX/XX, V-XXXX/XX, v dôsledku ktorých previedol vlastnícke právo na žalobkyňa, sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože

3.5. Dôvodil, že keďže kúpne zmluvy, na základe ktorých žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam posúdil ako neplatné právne úkony, žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

4. Odvolací súd rozsudkom zo 2. decembra 2020, sp. zn. 1Co/7/2020 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny a žalobkyňu uložil povinnosť žalovanej nahradiť trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

4.1. Na základe žalobkyňou podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 379 v spojení s § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

4.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci ak dospel k záveru, že právny úkon zo strany právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 20. decembra 2008 je neplatný, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak žalobu zamietol. Konštatoval, že ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a na právne normy, ktoré uviedol súd prvej inštancie poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje. Zdôraznil, že odvolanie nemožno považovať za dôvodné, ak odvolateľka vychádza z názoru, že jednostranný prejav vôle darcu zo dňa 20. decembra 2008 zodpovedá zákonu a je platným právnym úkonom.

4.3. V prejednávanej veci právny predchodca žalobkyne jednostranným právnym úkonom zo dňa 20. decembra 2008 žiadal vrátenie daru a to v rozsahu 1/2 spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam, vedeným na LV č. XXXX kat. úz. T.. V tejto súvislosti súd prvej inštancie správne konštatoval, že v čase uskutočnenia právneho úkonu v decembri 2008 B. A. nebol spoluvlastníkom sporných nehnuteľností v rozsahu 1/2, keďže v roku 2004 podiel rozsahu 3/4 daroval právnemu predchodcovi žalobkyne. Ak teda B. A. v čase urobenia právneho úkonu dňa 20. decembra 2008 ktorým bol požiadaný o vrátenie daru nebol vlastníkom sporných nehnuteľností v podiele 1/2 k celku, za správny považoval preto záver súdu prvej inštancie, že takýto právny úkon je v zmysle citovaného § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka neplatný z dôvodu začiatocnej právnej nemožnosti a teda jeho plnenie je nemožné. Tvrdenie žalobkyne, že v konaní vedenom na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 17C/42/2011 došlo k späťvzatiu žaloby z dôvodu dohody účastníkov o vydaní predmetu daru v tejto súvislosti považoval za bezvýznamné. Keďže povinný B. bol spoluvlastníkom sporných nehnuteľností v rozsahu 1/4, mal za to, že exekúcia doručením mu upovedomenia dňa 26. augusta 2009 bola začatá dôvodne.

4.4. Uviedol, že keďže jednostranný právny úkon právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 20. decembra 2008 bol absolútne neplatným právnym úkonom, správne za neplatné právne úkony považoval súd prvej inštancie aj ďalšie právne úkony, ktoré povinný realizoval.

4.5. V závere konštatoval, že: „Bez významu je tvrdenie odvolateľky v odvolaní, že k podaniu žaloby o odporovateľnosť predmetných právnych úkonov nedošlo vychádzajúc z názoru, že sankciou za porušenie zákazu nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii nie je absolútna neplatnosť právneho úkonu, ale odporovateľnosť právneho úkonu a to z dôvodu, že absolútna neplatnosť právneho úkonu v danom prípade bola vyvodená z § 37 ods. 2 Obč. zákonníka a nie z porušenia ustanovení § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku.“

5. Žalobkyňa podala proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP. Žiadala, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby dovolací súd odložil právoplatnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v tom, že žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom výkonu

exekúcie nie od povinného v exekúcii, pričom tieto nehnuteľnosti t. j. rodinný dom s príslušenstvom nadobudla v dobrej viere a dobromyseľne. Dôvodila, že do konania vstúpila po smrti pôvodného žalobcu už v prebiehajúcom konaní o vylúčenie vecí z exekúcie. Prípadným výkonom exekúcie by bolo závažným spôsobom zasiahnuté do jej výlučného vlastníctva.

5.1. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že odvolací súd nesprávne posúdil otázku „platnosti právnych úkonov právneho predchodcu žalobkyne, ako aj platnosť právnych úkonov súvisiacich s vrátením daru t. j. jednostranného právneho úkonu právneho predchodcu žalobkyne O. A. zo dňa 20. decembra 2008, a Dohody o vrátení daru zo dňa 16. októbra 2013 uzavretej medzi pôvodným žalobcom O. A. a jeho synom B. A.“.

5.2. Namietala, že: „Právny názor odvolacieho súdu uvedený v odseku 14., 15., rozsudku o tom, že jednostranný prejav predchodcu žalobkyne O. A. zo dňa 20. decembra 2008, ktorým žiadal vrátenie daru je v zmysle § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre počiatočnú nemožnosť predmetu plnenia absolútne neplatný, pretože B. A. nebol spoluvlastníkom sporných nehnuteľností v rozsahu 1 v čase urobenia právneho úkonu, je nesprávny. Ak odvolací súd vyhodnotil právny úkon zo dňa 20. decembra 2008 tak, že O. A. žiadal vrátenie spoluvlastníckeho podielu 1 (čo žalobkyňa považuje za nesprávne) tak jeho právne posúdenie je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu ako aj v rozpore s § 41 Občianskeho zákonníka“. Konštatovala, že B. A. ako obdarovaný nepochybne mal a mohol vydať predmet daru vo výške spoluvlastníckeho podielu 1 i napriek tomu, že podľa názoru odvolacieho súdu O. A. žiadal vydať podiel 1, čo je však v rozpore s objektívnym stavom a vôľou toho kto právny úkon urobil, t. j. vôľou O. A. ako darujúceho o čom mal a musel mať vedomosť obdarovaný B. A.. Podľa názoru dovolateľky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe (v dovolaní v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia NS ČR R2/1994, NS ČR druhá časť R48/1998) a § 41 Občianskeho zákonníka, keď vyvodil záver, že o tom, že pôvodný žalobca žiadal o vydanie spoluvlastníckeho podielu 1. Ďalej konkretizovala, že nesprávny je aj právny názor odvolacieho súdu v odseku 17 napadnutého rozhodnutia: „Keďže jednostranný právny úkon právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 20. decembra 2008 bol absolútne neplatným právnym úkonom, správne za neplatné právne úkony považoval súd prvej inštancie aj ďalšie právne úkony, ktoré povinný realizoval.“ Poukázala na to, že riešenie tejto právnej otázky je v rozpore s rozsudkom NS SR sp. zn. 35Cdo/49/1997 (nepublikovaný) podľa ktorého, ak je predmetom súdneho konania neplatnosť viacerých, na seba nadväzujúcich zmlúv, dôvody neplatnosti treba zisťovať pri každej z nich samostatne. Jednoznačný záver o neplatnosti jednej z týchto zmlúv nie je dostatočným dôvodom pre záver, že aj ďalšie zmluvy sú neplatné. Nesprávnosť teda vidí v tom, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil keď len všeobecne konštatoval, že ak je absolútne neplatný právny úkon z 20. decembra 2008, tak aj ďalšie právne úkony, ktoré povinný realizoval sú neplatné. Má za to, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s ustáleným skutkovým stavom a dôkazmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise. Konštatovala, že nie je zjavné aké právne úkony, ktoré považuje za neplatné, mal odvolací súd na mysli, keďže jediný právny úkon, ktorý urobil povinný je dohoda o vrátení daru zo 16. októbra 2013. Uviedla, že žalobkyňa bola pri nadobudnutí vlastníckeho práva dobromyseľná a odvolací súd bez ďalšieho nemal posúdiť kúpne zmluvy za neplatné a jej žalobu o vylúčenie vecí z exekúcie zamietnuť. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. Cdo 311/2008 a uznesenie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/2010 - 11. Dôvodila, že dohoda o vrátení daru zo 16. októbra 2013 a jej dodatku zo dňa 11. decembra 2013 obsahuje predmet vydania spoluvlastníckeho podielu k predmetným nehnuteľnostiam vo výške 1 k celku a nie 1 ako to uvádza prvostupňový a odvolací súd. Má teda za to, že vôľou darujúceho v právnom úkone zo dňa 20. decembra 2008 bolo vydanie predmetu daru spoluvlastníckeho podielu 1. Dovolateľka v závere dovolania konštatovala, že podľa ustálenej praxe najvyšších súdnych autorít sankciou za porušenie zákazu nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii uloženého mu súdnym exekútorom v upovedomení o začatí exekúcie v zmysle § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku, je odporovateľnosť právneho úkonu podľa §§ 42a, 42 b Občianskeho zákonníka a nie absolútna neplatnosť právneho úkonu. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok NS SR zo dňa 25. novembra 2008 sp. zn. 4Cdo/107/2007. Má za to, že keďže k podaniu žaloby o odporovateľnosti predmetných právnych úkonov nedošlo, právne posúdenie tejto dohody odvolacím súdom je nesprávne.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť a zároveň navrhla, aby dovolací súd nevyhovel žiadosti dovolateľky o odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, pretože neexistuje žiadny dôvod osobitného zreteľa na takýto postup. Uviedla, že dovolateľka v odôvodnení svojho

dovolania relevantným dôvodom nepreukázala a „nepresvedčila“ odklon riešenia spornej právnej otázky zo strany odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a nepreukázala ani tvrdenie, že by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená takáto právna otázka. Rozhodnutia, ktoré uvádza dovolateľka v odôvodnení dovolania (NS ČR R2/1994, NS ČR druhá časť R48/1998, NS SR sp. zn. Cdo 311/2008, NS SR sp. zn. 35Cdo/49/1997 - nepublikovaný) sú podľa názoru žalovanej právne irelevantné pre tento konkrétny súdny spor. Odvolací súd správne a úplne zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie presvedčivo, jasne, zrozumiteľne a vyčerpávajúco odôvodnil.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), vychádzajúc z argumentácie žalobkyne (bod 5.), nezistil splnenie predpokladov pre odloženie právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. f/ CSP).

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

11. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

12. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie žalobkyňa dôvodila § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

13. V ustanovení § 421 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu. Prípustnosť dovolania je upravená tak, že je toto prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu a b/ ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14.1. Najvyšší súd je toho názoru, že uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

14.2. Ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (rozhodnutia najvyššieho súdu 3Cdo/6/2017, 6Cdo/21/2017).

14.3. Pojem „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ sa ale nenapĺňa rozhodnutiami krajských súdov Slovenskej republiky, ani Najvyššieho súdu Českej republiky. Dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je ani Ústavný súd Českej republiky (3Cdo/38/2019). V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedených súdov. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmito súdmi, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/204/2018). Preto pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namieta odklon od rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky R 2/1994 a R 48/1998 - druhá časť, nejde o prípustný dovolací dôvod, bez potreby zaoberania sa ďalším.

14.4. Dovolanie prípustné podľa § 421 písm. ods. 1 b/ CSP možno zase odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

14.5. Relevanciu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP (rovnako ako v prípade písmena c/ rovnakého paragrafu, odseku i zákona) má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by naopak bola vyriešená správne, súdy (alebo prinajmenšom ten z nich, ktorý rozhodol v druhej inštancii) by nevyhnutne rozhodli (rozhodol) inak - teda spôsobom pre dovolateľa priaznivejším.

15. K spôsobu, ktorým žalobkyňa v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania (bod 5.), najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje

ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/, rovnako i písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

16. V rozsahu dovolateľkou nastoleného nesprávneho právneho posúdenia súdmi nižšej inštancie: „platnosti právnych úkonov právneho predchodcu žalobkyne, ako aj platnosť právnych úkonov súvisiacich s vrátením daru t. j. jednostranného právneho úkonu právneho predchodcu žalobkyne O. A. zo dňa 20. decembra 2008, a Dohody o vrátení daru zo dňa 16. októbra 2013 uzavretej medzi pôvodným žalobcom O. A. a jeho synom B. A.“, súdy formulovali svoje skutkové zistenia na základe (predovšetkým) hodnotenia dôkazov. Súdmi nižšej inštancie pri hodnotení dôkazov dospeli k záveru, že právny úkon zo strany právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 20. decembra 2008 je neplatný a to z dôvodu začiatocnej právnej nemožnosti a teda jeho plnenie je nemožné. Inak povedané právne významné okolnosti, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP), záviseli od skutkového substrátu, ktorého individuálny obsah limitoval aj záver o tom, či existuje dôvod na vylúčenie veci z exekúcie. Preto (aj) polemika dovolateľky s posudzovaním platnosti žalobkyňou namietaných právnych úkonov súdmi, by bola zrejme závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pri posúdení a hodnotení uvedených východísk (ktorých výpočet nie je taxatívny, pozn.) musia súdy postupovať vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade, a preto nemôžu vychádzať z nejakého univerzálneho zovšeobecnenia, či v určitých striktných hraniciach. Je zjavné, že žalobkyňa v danom prípade podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by prvoinstančný a odvolací súd vyšli zo správne zisteného skutkového stavu (teda ak by vyhodnotili právny úkon zo dňa 20. decembra 2008 tak, že Ákos Bogdán žiadal o vrátenie spoluvlastníckeho podielu 1, prípadne ak by posúdili neskoršiu dohodu o vrátení daru zo 16. októbra 2013 a jej dodatok zo dňa 11. decembra 2013 tak, že obsahuje predmet vydania spoluvlastníckeho podielu k predmetným nehnuteľnostiam vo výške 1 k celku, čím by potom posúdili za platné i následné kúpne zmluvy, ktoré žalobkyňa uzatvorila s právnym predchodcom), nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že žalobkyňou podaná žaloba o vylúčenie veci z exekúcie je opodstatnená.

16.1. Vzhľadom na to, že dovolateľkou boli namietnuté najmä skutkové (nie právne) okolnosti, ktoré potom súdy podľa žalobkyne nesprávne právne posúdili, inak i bez formulovania právnej otázky jasným a určitým spôsobom, ktorá by dovolaciemu súdu umožnila prijať jednoznačný záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide (túto len predpokladá), dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne proti rozsudku odvolacieho súdu vo vymedzenej časti nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ b/ CSP prípustné.

17. Podľa východísk z predchádzajúceho odseku je možné posúdiť i ďalšiu námietku dovolateľky rovnako podriadenú pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/, a zároveň i písm. b/ CSP, ktoré dôvody sa vzájomne vylučujú, konkrétne námietku nesprávneho právneho posúdenia odvolacieho súdu vyjadreného v odseku 17 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia: „Keďže jednostranný právny úkon právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 20. decembra 2008 bol absolútne neplatným právnym úkonom, správne za neplatné právne úkony považoval súd prvej inštancie aj ďalšie právne úkony, ktoré povinný realizoval.“.

17.1. Dovolaciemu súdu i tak, nad rámec veci nedá uviesť, že z obsahu odôvodnení súdov nižšej inštancie, ktoré je potrebné brať vo vzájomných súvislostiach ako jeden celok, súd prvej inštancie jednoznačne posúdil „ďalšie právne úkony povinného“ (t. j. Dohodu o vrátení predmetu daru zo dňa 16.10.2013, spolu s dodatkom k tejto dohode) za neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka, t. j. pre rozpor so zákonom, pretože k ním došlo po začatí exekučného konania vedeného voči povinnému obdarovanému synovi darcu, ktorému bolo zakázané nakladať so svojim majetkom (t. j. i s predmetom

vracaneho daru), po riadnom poučení, že všetky jeho právne úkony, ktorými budú porušené povinnosti uložené mu upovedomením o začatí exekúcie (ktorého súčasťou bol uvedený zákaz) budú absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka v platnom znení a bude niest' trestnoprávnu zodpovednosť podľa príslušných ustanovení trestného zákona. Z uvedeného je potom zrejmé, že súdy sa individuálne zaoberali posúdením neplatnosti právnych úkonov povinného, Dohody o vrátení predmetu daru zo dňa 16.10.2013, a jej dodatku a to oddelene od právneho posúdenia jednostranného právneho úkonu o vrátení daru právneho predchodcu žalobkyne voči synovi zo dňa 20. decembra 2008 (neskôr povinnom). Podstatu výhrady dovolateľky predstavuje i tvrdený odklon nižších súdov pri právnom posúdení danej veci od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/107/2007, podľa ktorého porušenie inhibítoria zo strany povinného t. j. akokoľvek nakladať so svojím majetkom po čase doručenia všeobecného upovedomenia o začatí exekúcie nemá za následok neplatnosť právneho úkonu povinného, ktorým tento zákaz porušil, ale prináša veriteľovi iba právo odporovať príslušné úkony v zmysle § 42a a 42b Občianskeho zákonníka. Súdy však nezaložili svoje rozhodnutie o neplatnosti daných úkonov pre porušenie inhibítoria povinným, ale pre rozpor so zákonom, resp. jeho obchádzanie. Možno preto uzavrieť, že v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie súvisiace s právnymi následkami porušenia inhibítoria uzatvorením dohody o vrátení daru a jej dodatku, nebolo ústredné a rozhodné.

18. Dovolací súd tiež poukazuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejmá), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

18.1. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ak potom žalobkyňa namietala svoju dobromyseľnosť pri nadobudnutí vlastníckeho práva od právneho predchodcu, preto odvolací súd bez ďalšieho nemal posúdiť kúpne zmluvy za neplatné a jej žalobu o vylúčenie veci z exekúcie zamietnuť s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. Cdo 311/2008 a uznesenie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/2010 - 11, ktorou námietkou, naviac formulovanou neprípustným spôsobom (pozri bod 15.), zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania, túto neuplatnila v odvolacom konaní - hoci jej bola známa - v rámci ochrany svojich práv, nemôže byť dovolacím súdom posudzovaná pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 C.s.p. a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

18.2. Z uvedeného vyplýva záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

18.3. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

19. Vychádzajúc z uvedeného v predchádzajúcich bodoch 15, 16, 17 dovolací súd uzatvára, že dovolateľka povinne zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom je povinná konkrétne uviesť zásadnú právnu otázku a vysvetliť, prečo z jeho pohľadu je právny záver odvolacieho súdu nesprávny. Dovolateľka súčasne musí jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP zakladá jeho prípustnosť s

uvedením konkrétneho dôvodu. Vzhľadom na základný obsah dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku s prihliadnutím na to, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne má dovolanie slúžiť len na nápravu výnimočných najzásadnejších procesných pochybení a na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry so svojím nezameniteľným vplyvom na posilňovanie právnej istoty (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, komentár, C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

20. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne a riadne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

21. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobkyne nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

22. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

23. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. f/ CSP.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.